

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ПРАКТИК НА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Н.С. Шишко, аспірантка, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

Анотація: Представлено результати емпіричного дослідження впливу соціальних інтернет-практик на рівень психологічне благополуччя старшокласників. Встановлено, що подібний вплив є неоднорідним і залежить від конкретного змісту діяльності учнів в мережі. Запропоновані вектори корекції психологічного благополуччя старшокласників шляхом внесення змін у їхні інтернет-практики.

Ключові слова: психологічне благополуччя, соціальні інтернет-практики, старшокласники.

Аннотация: Представлены результаты эмпирического исследования влияния социальных интернет-практик на уровень психологического благополучия старшеклассников. Определено, что подобное воздействие неоднородно и зависит от конкретного содержания деятельности учащихся в сети. Предложенные векторы коррекции психологического благополучия старшеклассников путем внесения изменений в их интернет-практики.

Ключевые слова: психологическое благополучие, социальные интернет-практики, старшеклассники.

Summary: The results of empirical study of the impact of online social practices at the level of psychological well-being of seniors. It was established that this effect is uneven and depends on the specific content of the students in the network. The proposed correction vectors psychological well-being of seniors through changes in their online practices.

Key words: psychological well-being, social internet practices, high school students

Використання новітніх інформаційних технологій значно розширює можливості людини у професійній сфері, спілкуванні, організації дозвілля. З іншого боку, віртуальні практики – відносно новий феномен соціальної реальності, тому постає потреба у його визначенні, класифікації, з'ясуванні особливостей впливу різноманітних соціальних інтернет-практик на психологічне благополуччя людини. Особливо важливим є отримання відповідних даних щодо старшокласників, які є однією з найбільш активних груп інтернет-користувачів.

Тож, *метою* нашої роботи є визначення особливостей впливу різноманітних соціальних інтернет-практик на психологічне благополуччя старшокласників.

Концепт «соціальні інтернет-практики» ми розглядаємо як «сукупність рутинних дій та звичних способів поведінки, пов'язаних з використанням мережі для вирішення проблем або підвищення ефективності діяльності в різноманітних сферах життя, а також для задоволення різноманітних потреб [1].

Психологічного благополуччя ми визначаємо як інтегративного показник міри спрямованості людини на реалізацію потреби у благополуччі, що може суб'єктивно виражатися у відчутті щастя, задоволеністю собою та власним життям.

Вибірку дослідження, результати якого частково представлені в даній публікації, а також відображені у ряді наших статей [2, 3], склали учні 9-11 класів загальноосвітніх шкіл 7 областей України. В опитуванні прийняли участь 1144 респондента: 458 юнаків и 686 дівчат віком від 14 до 17 років (середній вік – 15.56, медіана - 16).

Учасникам опитування необхідно було визначити власну частоту користування 15 різноманітними соціальними інтернет-практиками. Рівень психологічного благополуччя респондентів визначався на основі заповненої ними скороченої адаптованої версії опитувальника психологічного благополуччя К. Ріфф.

Для перевірки гіпотези щодо наявності впливу користування інтернет-практиками на психологічне благополуччя старшокласників був застосований метод дисперсійного аналізу, а саме - однофакторний ANOVA.

На основі аналізу отриманих даних було встановлено:

- Найпопулярнішими серед старшокласників є типи практик, які можна класифікувати за змістом діяльності як комунікативні (користування соціальними мережами – 80,33%) та споживацькі (пошук інформації для навчання – 76,77%, пошук інформації на теми, що цікавить – 74,39%, пошук та перегляд аудіо- та відеоінформації – 56,56%). Наведені показники позначають відсоткову кількість постійних користувачів практик відповідно до загальної

кількості респондентів.

- Статистично підтвердженим є існування прямої залежності між частотою користування такими інтернет-практиками як «пошук цікавої інформації в мережі» ($F=12.981$ $p \leq 0,000$) та «користування соціальними мережами» ($F=10.048$ $p \leq 0,000$) і рівнем психологічного благополуччя старшокласників. У відповідності до отриманих даних, збільшення частоти користування цими практиками призводить до прямо пропорційного зростання показників психологічного благополуччя.

- Частота користування такими практиками, як «комп'ютерні ігри» ($F=15.543$ $p \leq 0,000$) та «безцільне блукання мережею» ($F=19.913$ $p \leq 0,000$) має зворотній вплив на показники рівня психологічного благополуччя. Інтенсифікація користування цими типами практик спричиняє зменшення загального рівня психологічного благополуччя старшокласників.

Тож, можемо констатувати неоднорідність впливу соціальних інтернет-практик на психологічне благополуччя старшокласників. Отримані дані можуть мати рекомендаційний характер щодо попередження деструктивного впливу мережі на осіб старшого шкільного віку і стати основою формулювання певних векторів корегування їх рівня психологічного благополуччя (напр. заохочення використання мережі для розширення власної сфери інтересів, навчання більш чіткому попередньому визначенню мети користування інтернетом тощо). Результати дослідження також окреслюють напрями подальших наукових пошуків (наприклад, більш деталізований розгляд впливу різних типів комп'ютерних ігор на показники психологічного благополуччя старшокласників).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Радкевич А. Л. Социальные интернет-практики россиян в условиях формирования информационного общества: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. психол. наук / А. Л. Радкевич. – М., 2009. – 30 с.

2. Шишко Н. С. Цілі користування Інтернетом старшокласників з різним рівнем психологічного благополуччя /Н.С. Шишко// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки.– 2015. – № 5. – С. 144-150.
3. Шишко Н. С. Темпоральні та організаційні особливості соціальних інтернет-практик старшокласників з різним рівнем психологічного благополуччя /Н.С. Шишко// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки. – 2016. – № 3. – С.136-141.